

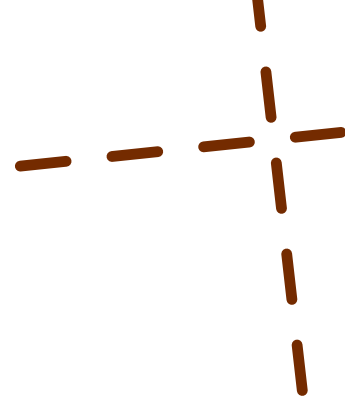
VIDEN OM PÆDAGOGER

BUD PÅ PÆDAGOGERS ARBEJDE

B U P L

INDHOLD

- 4 Et bud på pædagogers arbejde
- 5 Pædagogers arbejde er flerdimensionalt
- 6 Pasning og udvikling
- 7 Individ og fællesskab
- 7 Pædagoger har omsorg for børn og unge
- 8 Pædagoger skaber rammer for socialisering
- 9 Pædagoger skaber rammer for dannelsesprocesser
- 10 Pædagoger medvirker til udviklings- og læringsprocesser
- 11 Fra kerneopgaven til kerneopgaver
- 14 Det ydre er kommet tættere på
- 16 Ydre betingelser i pædagogers arbejde
- 17 Pædagogprofessionen har egne mål

ET BUD PÅ PÆDAGOGERS ARBEJDE

Denne pjece er del af en række udgivelser, som er udarbejdet i forbindelse med BUPL's "professionsprojekt". Projektets mål er at finde nye veje til at højne pædagogers status. Strategier som bygger på en højere grad af integration mellem de pædagogiske argumenter og de øvrige fagpolitiske temaer som løn, vilkår, ledelse og organisering af området. end hidtil. I denne pjece præsenterer vi BUPL's bud på det pædagogiske arbejde og diskuterer rammerne for det arbejde, som mere end 90.000 pædagoger udfører hver dag over hele landet. Pjecens bud kan bruges som udgangspunkt for en diskussion internt i pædagogprofessionen og er samtidig et bud, som kan bruges udadtil til forældre, forvaltning og politikere.

I de senere år har der været et stigende krav fra politisk side om, at der kommer større gennemsigtighed i de offentlige ydelser. Man ønsker en synliggørelse, der skal dokumentere, hvad der betales til og hvad "samfundet" får ud af det. Stort set alle børn i Danmark går i dag- og fritidsinstitutioner. Det betyder på den ene side, at økonomien til institutioner for børn og unge udgør en væsentlig del af kommunernes budgetter, på den anden side at man i samfundet generelt har større opmærksomhed på børns og unges liv i institutioner.

Tidligere så man overvejende dag- og fritidsinstitutionerne som et arbejdsmarkedsanliggende, men i de senere år har staten og kommunerne sat mere fokus på, hvad børn og unge får ud af deres institutionsliv. Der bliver i stigende grad formuleret politiske målsætninger, nogle eksempler er lovændringen om pædagogiske læreplaner, kommunale børne- og unge politikker, målsætninger for børns kost og sundhed, målsætninger for særlige indsatser overfor udsatte børn og unge. Og flere er på vej.

Pædagogers arbejde har fået mere fokus, men det betyder ikke, at der er kommet mere viden om pædagogers arbejde og forudsætningerne for arbejdet. Mange pædagoger synes, at "det er svært at sætte ord på, hvad vi gør". Det kan handle om:

- at der ikke har været tradition for at beskrive de værktøjer, der anvendes i arbejdet
- at omgivelsernes interesse for pædagogers viden har været meget lille
- at pædagogers viden ikke er blevet anerkendt som "rigtig viden"

- at interessen for at udforske pædagogers viden har manglet på den pædagogiske praksis præmisser
- at professionen er ung og har haft en eksplosiv udvikling i tæt sammenhæng med en samfundsmæssig institutionalisering af børn og unges liv
- at professionens medlemmer udvider sit virke til flere områder f.eks. indenfor ældreområdet.

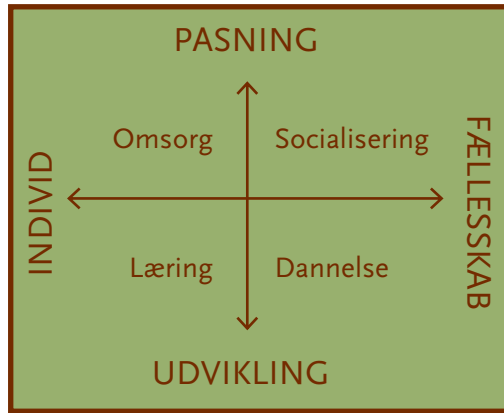
Det betyder at pædagogprofessionen ikke har udviklet et fælles begrebsapparat, som har kunnet styrke en fælles professions bevidsthed og en fælles identitet. En af konsekvenserne har været, at forståelser fra andre felter langt hen ad vejen har domineret og defineret, hvad pædagogisk arbejde er. Forståelser som langt hen ad vejen ikke har haft udgangspunkt i den pædagogiske praksis.

Budskabet i denne pjece er, at en fælles pædagogisk professionsbevidsthed må bygge på pædagogiske begreber og forståelser af praksis. Disse begreber og måder at begribe praksis på skal ses i relation til de rammer og vilkår, som det pædagogiske arbejde udføres under og udvikles i. Derfor får det, at arbejdsfeltet er blevet bredere (pædagoger arbejder med mennesker i mange livsperioder og i forskellige kontekster) selvfølgelig en betydning for, om man overhovedet kan tale om en fælles professionsforståelse. Men påstanden er, at der under forskellighederne er en række begreber, formål og forståelser af rollen som pædagog, der har fælles træk. Der findes med andre ord elementer, som stort set alle pædagoger arbejder med i deres daglige praksis, som, selv om de vægtes forskelligt i forhold til de konkrete opgaver, kan siges at udgøre dele af en fælles professionsbevidsthed. Der er brug for at tydeliggøre de faglige områder og den viden, man som professionel gør brug af og benytter som pejlemærker i det pædagogiske arbejde.

PÆDAGOGERS ARBEJDE ER FLERDIMENSIONALT

Modellen nedenfor skitserer nogle grundbegreber, der kan være med til at beskrive fundamentet for pædagogens arbejde. Med modellen synliggøres det flerdimensionelle element i den pædagogiske praksis. Og håbet er, at det kan være med til at bidrage til en forståelse af det pædagogiske arbejde som et spørgsmål om ”både/og” frem

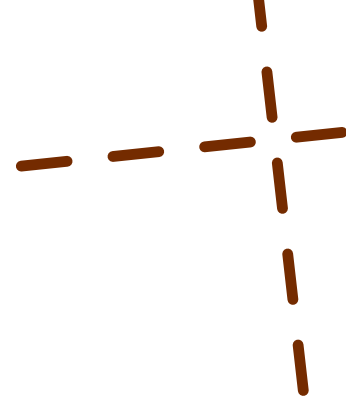
for ”enten/eller”. Med modellen vises, at der ikke findes en pædagogisk kerneopgave, men at pædagogisk arbejde består af en række komplimenterende opgaveområder. Modellen forsøger at sætte begreber på det pædagogiske arbejde med børn og unge. I praksis er disse elementer ikke adskilt og mange af elementerne arbejdes der med parallelt.

PASNING OG UDVIKLING

Begrebet pasning bliver ofte opfattet som en del af en arbejdsmarkedsforanstaltning. Med pasning menes der en slags opbevaring for børn, mens mor og far er på arbejde. Men samfundsmæssig pasning er mere end opbevaring, det handler om at passe på barnet, at sikre at det trives og har det godt. For pædagoger er pasning ikke passiv opbevaring, men en aktiv passeri på. Det handler om at se og tage hånd om børn og unges behov og ønsker.

Modstykket til pasning er ofte beskrevet som udvikling. Udvikling handler om bevidst at støtte, forme og lære børn og unge nogle konkrete færdigheder og kompetencer og dermed sætte dem i stand til at deltage i det moderne samfundsliv. Men pasning og udvikling er ikke hinandens modsætninger. Det er derimod to væsentlige grundbestanddele i det pædagogiske arbejde.

INDIVID OG FÆLLESSKAB

På samme måde har der i mange år foregået en anden grundlæggende diskussion. En diskussion, som har handlet om i hvilken grad, der bør tages udgangspunkt i det enkelte individ eller i fællesskabet. En diskussion, der er blevet fremstillet som en politisk diskussion, hvor modpolerne er ”barnet i centrum” eller ”opdragelse i fællesskaber”.

Grundlæggende kan man sige, at institutioner er sociale enheder. Det lille vuggestuebarn, der lige er begyndt i institution, skal for første gang forholde sig til, at opmærksomheden skal deles med mange andre, ligesom det skal lære at tage hensyn til og blive en del af fællesskabet. Pædagogiske institutioner er en mulighed for at tilgodese barnets voksende behov for at indgå i relationer med andre jævnaldrende børn. Det er ikke noget, man lærer en gang for alle. At leve i og blive en del af fællesskaber er en kontinuerlig proces.

Pædagoger er med til at sikre fællesskaber, hvor børn og unge med forskellig baggrund, køn og alder kan fungere sammen. På samme tid er pædagogens opgave også, at være opmærksom på at støtte det enkelte barns muligheder og potentialer. Det handler om at følge, forstå og inddrage det enkelte barn, den unge eller den voksne brugers perspektiver i hverdagen.

Det kan være svært at opdele pædagogisk arbejde i modpolerne det individuelle overfor det fælles. I det pædagogiske arbejde er det fælles og det individuelle vævet sammen. Barnet, den unge eller den voksne har forskellige behov, men er deltagere og medproducenter af det fælles. Det handler om et enten/eller, med fokus på både fællesskab og det enkelte individ.

PÆDAGOGER HAR OMSORG FOR BØRN OG UNGE

Børn og unge har grundlæggende behov for omsorg for at kunne udvikle sig. Omsorg kan udfoldes på mange måder, i familien, blandt børn og unge, og en professionel omsorg for børn og unge i de pædagogiske institutioner. De tre former kan sagtens overlappes hinanden og virke befordrende for den samlede omsorgssituation for det enkelte barn eller den unge. I de pædagogiske institutioner har pædagoger et særligt

ansvar for, at der ydes omsorg til børn og unge og at støtte børn og unges omsorg for hinanden. At udøve professionel omsorg handler om, at være opmærksom overfor barnet eller den unge:

- at man forholder sig aktivt til deres behov, signaler og udvikling (psykisk). F.eks. er omsorg at tage hånd om et barn, der er ked af det, når mor eller far tager afsked, eller oplever konfliktfyldte venskaber, ensomhed, har problemer hjemme m.v.
- at man er opmærksom på børn og unges kropslige velbefindende. F.eks. er omsorg at sikre, at barnet/den unge får den hvile, det skal have, bruger sin krop m.v.
- at man viser interesse for børnene og de unge og forholder sig til dem på en måde, der udtrykker, at man kan lide dem
- at man viser interesse, engagement og indlevelse i det, der optager barnet eller den unge ved at lytte, forstå og gå i dialog med barnet og den unge om tanker, spørgsmål og handlinger. Det indebærer viden om og interesse for den aktuelle børne- og ungdomskulturs udtryksformer, problemer og interessefelter.

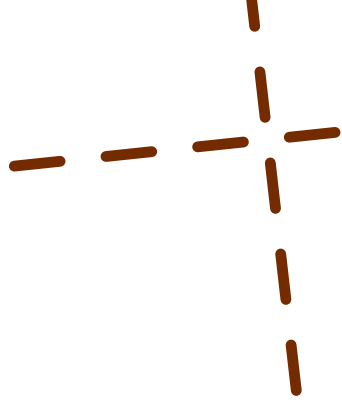
Omsorgsopgaven fylder meget i hverdagen. På den ene side det, at blive set, lyttet til og at føle sig tryk er vigtigt for alle børn og unge. På den anden side relaterer omsorg og pasning sig også til, at børn og unge skal passes på i institutioner, så de ikke kommer til skade, og har et trygt sted at være.

At yde omsorg for børn og unge handler om, at pædagoger gennem interesse, støtte og opmuntring skaber de trygge rammer, der skal til for at styrke børn og unges selvstændige initiativ, aktivitet og lyst til at udforske omverdenen.

PÆDAGOGER SKABER RAMMER FOR SOCIALISERING

Socialisering handler om, at pædagoger opdrager børnene til at kunne fungere i de rammer, institutionerne sætter for det sociale liv. Fællesskaber har i den pædagogiske betydning to sider: De nære fællesskaber, barnet eller den unge skal kunne begå sig sammen med de andre, som de er sammen med i hverdagen. Men samtidig handler opdragelse til fællesskaber også om, at børnene socialiseres til det store fællesskab, samfundet.

I de pædagogiske institutioner møder og forholder børn og unge sig til det offentlige liv. Måden som institutionen fungerer på som et kollektiv med normer og værdier, og den måde hverdagen i institutionen er organiseret på, er med til at give erfaringer med en række samfundsmæssige forhold. Det kan handle om, hvordan "stuen" indrettes og udnyttes, hvornår og hvordan man spiser, hvornår der må høres musik, tales i mobiltelefon, hvilke aktiviteter der prioriteres, hvordan man behandler hinanden, overholder aftaler og respekterer andres grænser. I det hele taget hvordan børn og unge med forskellige interesser og forudsætninger kan være sammen og lære af hinanden.

På den måde er pædagoger både bevidst og ubevidst med til at socialisere børn og unge til de kulturelle normer eller "koder", som er væsentlige i det samfund, vi lever i. Børn og unge opdrages til at kende de regler og krav, der gør, at man kan trives sammen i et samfundsmæssigt fællesskab.

PÆDAGOGER SKABER RAMMER FOR DANNELSESPROCESSER

Dannelsesbegrebet i pædagogers arbejde handler om, hvordan børn og unge tilegner sig de etiske og moralske værdier, som er nødvendige for at kunne begå sig i samfundet. Dermed handler dannelse både om den viden og oplysthed børn og unge møder, og om hvordan viden og færdigheder anvendes. Socialisering og dannelse hænger tæt sammen, socialiseringsbegrebet sætter fokus på den automatiserede videregivelse af kulturelle og fælles normer for adfærd, mens dannelsesbegrebet sætter fokus på det mere bevidste pædagogiske arbejde med "at danne børn" til demokratiske borgere. Dannelsesprocesser påbegyndes, grundlægges og udvikles i barndoms- og ungdomsårene. Her spiller de pædagogiske institutioner en særlig rolle, fordi børn og unge her deltager i et forpligtende fællesskab med jævnaldrende.

Pædagogers opgave i et dannelsesperspektiv er at give børn og unge de bedst mulige redskaber til det samfund, som de skal deltage i. Dannelsesopgaven har bl.a. til formål at gøre børn og unge i stand til selv at tage stilling og have meninger om hvad "det gode liv" er og handle i overensstemmelse med det.

Den danske pædagogiske tradition er baseret på et demokratisk værdigrundlag. Tanken om ligestilling, mulighed og forpligtelse til at deltage i udviklingen af samfundet betyder, at pædagoger langt hen ad vejen involverer børn og unge i beslutninger om eget liv. Dette naturligvis i respekt for andre, fællesskabet og de fælles nødvendigheder. Demokrati læres i høj grad ved at deltage, og i institutionerne gør børn og unge sig erfaringer med medansvar og medbestemmelse. Det kan eksempelvis være gennem møder med alle unge i klubben, hvor der diskuteres og tages stilling til, hvordan man omgås hinanden eller i daginstitutionen, hvor børnene støttes i, at udtrykke deres egne meninger og forholde sig til hinanden. Det er helt centralt, at børn og unge lærer at argumentere selv og at lytte til andres argumenter og dermed blive i stand til at gøre deres indflydelse gældende. Det er samtidig vigtigt at børns og unges meninger og engagement knyttes til en viden og oplysthed om verden. En viden som bl.a. pædagoger skal være med til at give dem.

Det kan handle om at give børn og unge viden om natur og miljøforhold og at lære dem at anvende denne viden og oplysthed til at handle hensigtsmæssigt i deres dagligdag. Pædagogerne giver børn og unge muligheder for at undersøge og forstå den verden og virkelighed de lever i. Det handler om at bearbejde og samtale om oplevelser, erfaringer og måder at leve på. Det handler også om at give børn og unge muligheder for spejle sig i hinanden og få mulighed for at ytre sig kritisk, løse opgaver og konflikter. I pædagogers arbejde er et af omdrejningspunkterne i hverdagen dialogen med børn og unge.

PÆDAGOGER MEDVIRKER TIL UDVIKLINGS- OG LÆRINGSPROCESSER

Læring handler om, at pædagoger er med til at udvikle færdigheder og kundskaber hos børn og unge, både gennem planlagte forløb og ved at skabe rammer for mere uformel læring. Læring kan beskrives og forstås forskelligt, man kan f.eks. skelne mellem kognitiv, emotionel, social og kropslig læring.

Læring sker i en kontekst. Derfor har relationen mellem det enkelte barn, den unge, pædagogen og den sociale kontekst stor betydning for, hvilke færdigheder og kund-

skaber børnene tilegner sig og opnår. Den sproglige udvikling handler f.eks. om, hvad vi ser, hvad vi laver og taler om, og er afhængig af institutionens, forældrenes, børnenes egne og børnekulturens interessefelter. Børn i byen vil kunne ord som børn på landet ikke kan og omvendt.

Når pædagoger skaber rammerne for børn og unges læreprocesser, gør de det ud fra viden om, hvilke aktiviteter, lege og samværsformer, der passer til børnenes og de unges alder og deres fysiske og psykiske udvikling.

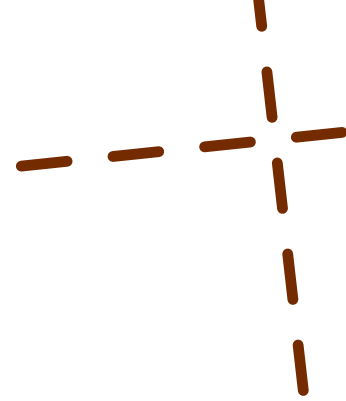
De seks temaer i de pædagogiske læreplaner (personlig alsidig udvikling, sociale kompetencer, sprog, krop og bevægelse, naturen og naturfænomener, kulturelle udtryksformer og værdier) er den lovgivningsmæssige ramme for børns læreprocesser i daginstitutioner. De pædagogiske læreplaner skal danne grundlag for beskrivelsen af børns formaliserede læreprocesser. Læring udvikles imidlertid ikke kun gennem bevidste og planlagte forløb, men foregår også uformelt og i forskellige sociale sammenhænge.

Pædagoger støtter børnene og skaber rum og rammer for deres læreprocesser ved:

- at etablere trygge og udfordrende rammer for børn og unges udfoldelsesmuligheder
- at planlægge og sætte forskelligartede aktiviteter i gang
- at støtte børn og unge i at indgå i forskellige aktiviteter og gøremål i hverdagen og gennem deres institutionsliv
- at børn og unge kan etablere deres egne lærings- og udviklingsrum, med plads til udvikling af egen legekultur, venskaber, fællesskaber eller gruppedannelser
- at støtte børn og unges muligheder for at lære af hinanden ved at erfare, undersøge og eksperimentere sammen

FRA KERNEOPGAVEN TIL KERNEOPGAVER

Pædagoger har forskellige roller i de pædagogiske processer. Pædagogen kan være den, der styrer aktiviteten, den der støtter og vejleder, eller vælger at træde tilbage og overlade det til barnets eller den unges eller gruppens eget initiativ. Rollen pædagogen påtager sig afhænger af, hvad målet i den konkrete situation er, og hvilke betingelser pædagogen har for at udføre sit arbejde. Ofte er rollerne integrerede pro-

cesser. Pædagogen har en intention, sætter en aktivitet i gang, børnene engageres og overtager, men lidt efter får de måske behov for støtte. Processer som disse kræver evne til omskiftelighed og vedholdenhed i forhold til de læringsmål, der sættes for den pædagogiske praksis, og de ønsker og behov fra børnene eller de unge, som kan opstå midt i et pædagogisk forløb.

Pædagoger har betydning for, hvad børn og unge har mulighed for at lære, og hvordan de bearbejder det lærte. Det betyder, at pædagoger ikke alene har opmærksomhed på, hvad der læres på det formelle plan, men også på hvilken læring, der ligger i institutionens kultur, strukturer, regler, samværsformer og om den er ønskværdig. Netop derfor er det vigtigt, at pædagogers arbejde ikke kun i-tale-sættes som det direkte arbejde med børn og unge, men også som det arbejde, som kvalificerer dette arbejde.

Tidligere i artiklen blev der peget på nogle af de centrale diskussioner på det pædagogiske felt nemlig forholdet pasning overfor udvikling samt forholdet mellem individ og fællesskab. En anden stor diskussion er, hvad der egentlig er pædagogisk arbejde. Diskussionen bliver dermed ofte til et spørgsmål, hvor tiden med børnene og de unge defineres som det pædagogiske arbejde mens opgaver som refleksion, observation, formulering af pædagogiske læreplaner, udredninger m.v. defineres som udenomsopgaver (herefter kvalificerende opgaver).

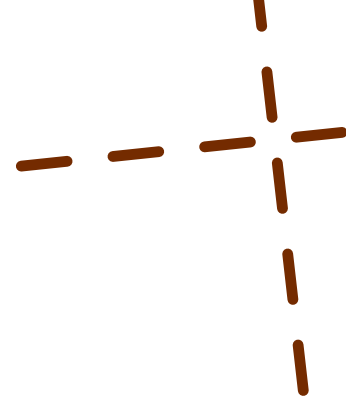
Det har altid været en del af det pædagogiske arbejde at planlægge aktiviteter, forberede sig, følge op på indsatser både i det almene pædagogiske arbejde og i forhold til børn og unge med behov for støtte. Ligesom forældresamarbejde, tværfagligt samarbejde, observationer, udarbejdelse af underretninger og handleplaner også er en del af det pædagogiske arbejde. På nogle pædagogiske arbejdsområder har disse opgaver været synlige og et tydeligt element i rammetildelingen, især der hvor de socialpædagogiske opgaver er skilt ud (f.eks. specialinstitutioner og specialgrupper). Men for langt de fleste pædagoger og i mange forvaltninger bliver disse opgaver betragtet, som noget man bare gør. Undersøgelser viser, at disse opgaver tidsmæssigt fylder meget i hverdagen mellem 30–70 % af tiden går med disse ”støtteopgaver”, altså opgaver som sikrer et kvalificeret pædagogisk arbejde.

Og refleksioner gøres også langt hen ad vejen i hverdagen i selve arbejdet. Et barn, der har svært ved at håndtere konflikter, støttes i første omgang her og nu i situationen ved at pædagogen iagttager og viser vejen. Når/hvis handlemulighederne på det niveau er udtømt, vil de næste skridt være en fælles kollegial refleksion (først med de nærmeste kolleger) med udgangspunkt i sete konflikter og handlinger. Endnu et skridt er egne/evt. kollegaers mere formelle observationer af situationer og barnets/den unges, pædagogernes, de andre børn/unges handlemønstre og kollegial sparring på den baggrund.

Selv om det ikke altid sker, er det tydeligt, at der skal afsættes tid til opgaver som tværfagligt samarbejde, observationer, udarbejdelse af underretninger, handleplaner, udarbejdelse af lære-, virksomheds- og behandlingsplaner. Tiden til forældresamarbejde, planlægning, opfølgningen og refleksioner i det daglige arbejde i hverdagen er mindre synligt og tages derfor mere for givet – og har derfor en tendens til at forsvinde i forhandlinger både i institutioner, men også med forvaltningen.

Men også den endnu mindre synlige kvalificering af det pædagogiske arbejde i hverdagen forudsætter, at rammerne er til stede for at kunne reflektere sammen, give feedback på handlinger, bruge hinanden på tværs af institutionen. Møder, både formelle og uformelle, efter- og videreuddannelse, udviklingsprojekter, valg af udviklings- eller fokusområder - er nogle af vejene. Det handler om at have tid, redskaber og kompetencer til at kunne sætte fokus på pædagogisk udvikling. Institutioner er differentierede læringsrum, og derfor bliver refleksionerne – både de individuelle og de fælles, grundlaget for løbende at sikre en tryk hverdag og støtte børnenes omsorg, læring, dannelse og socialisering.

Paradoksalt nok betragtes disse processer ikke altid som en del af det direkte pædagogiske arbejde, til trods for at sparring og refleksioner og dermed ny handlingsbaseret viden netop er pædagogisk arbejde. Praxis og udviklingen af det pædagogiske arbejde er afhængig af de ”kvalificerende opgaver”. En tænkning, hvor man adskiller det direkte og det indirekte pædagogiske arbejde, er historisk betinget. Den hænger sammen med dele af den pædagogiske professions historie, der udspringer af dagtilbud, som arbejdsmarkedsforanstaltning, hvor man til forskel fra skolen eller den

mere traditionelle socialpædagogiske behandlingstænkning ikke mente, at ”pasning” var noget der skulle planlægges.

Den store autonomi (frihed) i det pædagogiske arbejde har betydet, at institutionerne har haft et stort pædagogisk råderum og har kunne prioritere, hvordan og hvornår de løste disse opgaver. Det øgede fokus på pædagogers arbejde og professionaliseringen både i professionen og i samfundet generelt, betyder, at der stilles større krav til en synliggørelse og systematik af disse ”kvalificerende” opgaver. Der stilles krav om skriftliggørelse, ind i mellem på måder, der afviger meget fra den måde pædagoger i hverdagen reflekterer det pædagogiske arbejde på. Krav som har direkte indflydelse på prioriteringen i institutionernes hverdag – når der skal laves lære- og virksomhedsplaner og sprogscreeninger skal tiden findes. Da der i udgangspunktet ikke er afsat tid til disse opgaver sættes arbejdet med børnene under pres.

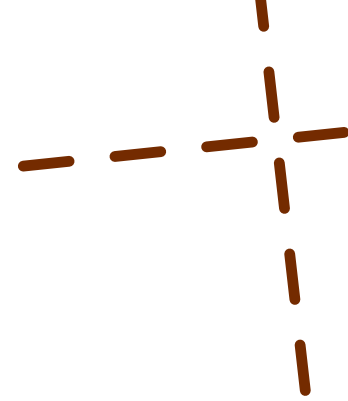
DET YDRE ER KOMMET TÆTTERE PÅ

Pædagogers arbejde med at skabe optimale betingelser for børn og unge afhænger i høj grad af de arbejdsbetingelser, pædagogerne har for at udføre deres arbejde. Arbejdsbetingelser, som konstant er under forandring, og som skabes i forhandlinger med mange forskellige deltagere. Deltagere (forældre, politikere, embedsmænd, uddannelsessteder, omverden, forskere m.v.) med forskellig viden, muligheder og værdiorienteringer. Pædagogisk arbejde forhandles gennem relationer mellem deltagerne. Relationerne forandrer sig over tid og styres af, at der er tale om forskellige magtforhold. Hvor pædagoger tidligere havde retten til relativt eksklusivt at definere værdier og prioritere i hverdagen, ”blander” langt flere interessenter sig i pædagogers arbejde. Det betyder, at det pædagogiske arbejde skal forhandles i mere komplekse sammenhænge. Det gælder forhandling af fokuspunkter, værdier, definitioner, hvad det pædagogiske arbejde med børn og unge skal handle om og hvilke prioriteter, hvilke vilkår dette arbejde skal udføres under. Det betyder, at man ikke kan se det pædagogiske arbejde adskilt fra den ramme det udføres i.

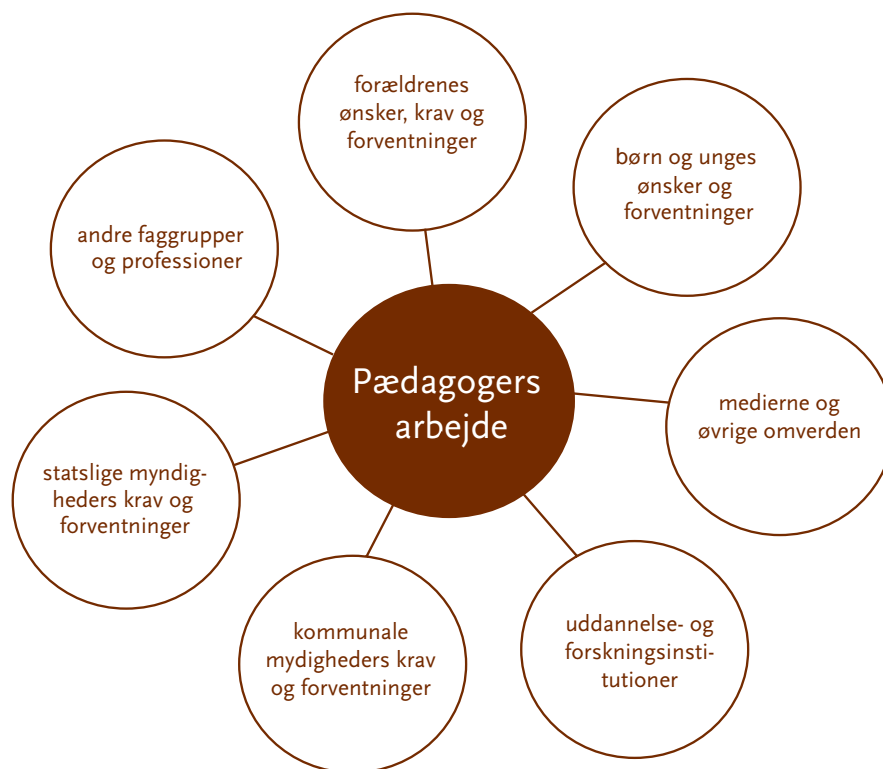
Hvad er det så for nogle interessenter der ”blander” sig og som pædagoger må forhandle med. Interessenterne kan opdeles i nogle hovedgrupper, som hver især har

forskellige interesser i det pædagogiske arbejde:

- Børn og unges ønsker, behov og forventninger til pædagogers arbejde.
- Forældrenes ønsker, krav og forventninger til pædagogers arbejde med børn og unge (det daglige samarbejde med forældrene, forældrebestyrelse, forældresamtaler)
- Andre faggrupper eller professioner med forskellige forståelser af og vinkler på, hvad pædagogisk arbejde med børn og unge er, hvad der er vigtigt mv. (medhjælpere, talepædagoger, lærere, økonomer, jurister, psykologer og scient.pol. etc.).
- Statslige krav til og betingelser for pædagogers arbejde med børn og unge (service-lov, lov om pædagogiske læreplaner, APV, bygningsreglementer mv.).
- Kommunernes krav og forventninger (budgetrammen, institutionens fysiske rammer, udviklingsprojekter, børne- og ungepolitikker, tilsyn med og opfølgning på institutionerne, regler om legepladssikkerhed mv.).
- Uddannelses- og forskningsinstitutioner præger arbejdet gennem indholdet i uddannelsen, hvad skal en pædagog vide og kunne? Hvilke efter- og videreuddannelses tilbud skal der være, hvilken forskning produceres og er tilgængelig for pædagoger, Hvordan forskes der i pædagogers arbejde og hvordan understøtter det udviklingen af pædagogisk viden om arbejdet med børn og unge.
- Medierne præsenterer billeder af, diskuterer forståelser af, fortolker institutionspolitiske mål og pædagogisk praksis, som i høj grad påvirker institutionernes måde at forstå sig selv på.
- Den øvrige omverden, pædagogers arbejde påvirkes af den menige folkestemning, som man møder ved selskaber og i omgangskredsen m.v. om hvad pædagogers arbejde er. Men pædagogers arbejde påvirkes også af de internationale tendenser f.eks. heldagsskolen og Pisa-undersøgelser.

YDRE BETINGELSER I PÆDAGOGERS ARBEJDE

I pædagogers hverdag har interessenterne forskellig betydning. Nogle interessenter er tættere på, nogle opfattes som mere eller mindre legitime, at interessenterne har forskellige magtpositioner som betyder, at nogle interessenter får større betydning for pædagogernes hverdag end andre. Forvaltningens krav og forventninger til pædagogernes arbejde er et tungvejende vilkår for arbejdet. I arbejdet med børn og unge med særlige behov må pædagoger konstant forholde sig til, hvilke behov de ser for aflastning, udredning og ekstra støtte, og hvad kommunen via rammen, mener de skal

løse af opgaver. Et eksempel kan være ungdomsklubben, der måske kan se en gruppe unge lige uden for døren, der har behov støtte, men som ikke tildeles ressourcer til, at arbejde med den gruppe, selv om det ligger inden for rammen af lovgivningen.

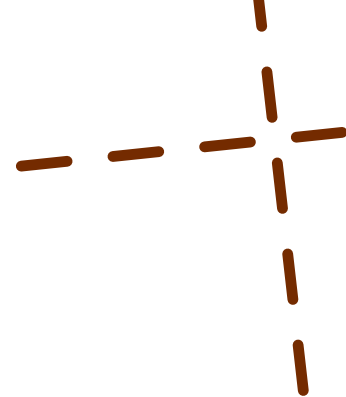
En stor opgave i det pædagogiske arbejde er at "oversætte" forskellige interessenters interesser. Derfor kan det undre, at der i forståelsen af pædagogers arbejde er en tendens til hovedsageligt at sætte fokus på det synlige arbejde med børnene, mens kvalificeringen af det, der kan kaldes forhandlings- eller systemkompetencer stort set er fraværende i diskussionerne.

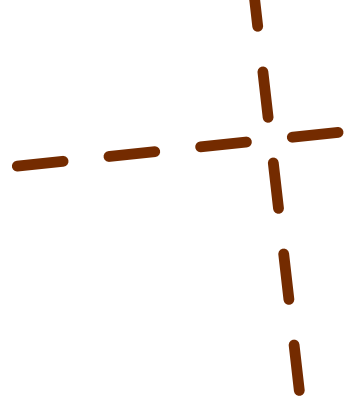
PÆDAGOGPROFESSIONEN HAR EGNE MÅL

I denne pjece har vi givet nogle bud på pædagogers arbejde ud fra en flerdimensional vinkel. Det er bud, som vi ønsker at sætte til diskussion, så den kan ændres, forfines og udvikles. Pædagogers arbejde kan ikke reduceres til enkelte dele, og den flerdimensionelle vinkel viser forbindelser mellem enkelte dimensioner i pædagogers arbejde. Den forsøger at vise, at dimensionerne overlapper hinanden. Det er vigtigt at have øje for betingelserne for pædagogers arbejde. Pædagogers arbejde kan ikke beskrives adskilt fra den ramme det udfoldes i.

Vi håber, at beskrivelsen kan medvirke til diskussioner internt i pædagogprofessionen med henblik på at konkretisere:

- Hvordan arbejder vi med de forskellige dimensioner i vores institution?
- Hvad er det helt særlige vi kan med børn og unge?
- Hvordan vil vi formidle vores mål for institutionens praksis til andre udenfor professionen?
- Hvordan og hvornår indgår vi i forhandlinger om det pædagogiske arbejde?
- Hvordan kan vi formidle vores viden om børn og unges liv i de pædagogiske institutioner?

BUD PÅ PÆDAGOGERS ARBEJDE

Dette er den første pjeces om pædagogprofessionen. BUPL ønsker at skabe debat om, hvordan pædagogers arbejde skal beskrives. BUPL giver en beskrivelse af de centrale elementer og begreber, der indgår i pædagogers arbejde. Formålet med pjecen er at skabe en platform for en fælles identitet og forståelse af pædagogisk arbejde pædagoger imellem. Men samtidigt give et bud på det pædagogiske arbejde så det kan formidles til forældre, forvaltning og andre der ikke arbejder direkte med børn og unge.

Udgivet januar 2007

BUPL, forbundet for pædagoger og klubfolk

Blegdamsvej 124, 2100 Ø

Tekst: Anders W. Christensen, Jimmy Krab og Pauline Ansel-Henry.

Redaktion og layout: BUPL's Kommunikationsafdeling

Tryk: Rapo Tryk Aps

ISBN: 978-87-7738-181-2